

خوانشی جدید از سوره مطففین با تأکید بر نظریه تحلیل گفتمان انتقادی فرکلاف

علی دودمان کوشکی^۱، فرشته یزدانی^۲، مریم جلالی نژاد^۳

۱- استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه رازی کرمانشاه

۲- دانشجوی دکترای زبان و ادبیات عربی دانشگاه رازی کرمانشاه

۳- دانشجوی دکترای زبان و ادبیات عربی دانشگاه رازی کرمانشاه

چکیده:

تحلیل گفتمان یکی از برجسته ترین مدل های تحلیل در زبان شناسی نقش گرا است. این تحلیل به بررسی الگوهای زبانی درون متن و ارتباط میان زبان و بافت های اجتماعی و فرهنگی که متن در بستر آنها به کار می رود، می پردازد. نظریه تحلیل گفتمان انتقادی توسط زبان شناس معاصر انگلیسی نورمن فرکلاف (۱۹۸۹) با رویکردی کاربردی مطرح شد. خوانش نوین گفتمان انتقادی متون ادبی بویژه قرآن مجید در بستر مطالعات زبان شناسی، ابعاد جدیدی از فرا زمانی و مکانی بودن کلام الهی را برای مخاطب باز می کند. سوره مطففین یکی از سوره های برجسته قرآنی است که با توجه به محوریت معنایی کم فروشی، دارای بسامد بالایی در جامعه امروزی است. این سوره به دلیل دارا بودن ساخت واژگانی مناسب و بافت موقعیتی در جهت توصیف و تفسیر آن و داشتن اهداف تربیتی در جهت هدایت بشریت دارای بستر مناسبی برای به اجرا درآمدن در حوزه تحلیل گفتمانی می باشد. در این نوشتار سعی بر آن شده است با روش توصیفی-تحلیلی ابتدا نگاهی گذرا به سوره مطففین و چارچوب نظری تحلیل گفتمان داشته و در ادامه به بررسی بافت موقعیتی سوره مطففین با تکیه بر رویکرد گفتمان انتقادی فرکلاف پرداخته شود. از اینرو کاربرد گفتمان انتقادی خاص ترین ابزار برای بیان اعجاز کلام الهی است.

واژگان کلیدی: قرآن مجید، سوره مطففین، تحلیل گفتمان، انتقادی، فرکلاف.